BESTUURSVERSLAG 2017

Inleiding	17
1 Positie en beleid	17
2 Activiteiten	20
3 Prestaties	22
4 Financiën	25
5 Organisatie	27
6.Prestatieverslag	30

INLEIDING

In het startjaar van de nieuwe BIS-periode 2017-2020 veranderde Schrijvers School Samenleving de naam in De Schrijverscentrale (SC). Deze nieuwe start werd op 13 april 2017 gevierd met een drukbezocht en bruisend feest voor auteurs, organisatoren en samenwerkingspartners. De nieuwe naam, koers en website ontvingen een warm welkom van auteurs en organisatoren. De organisatie kan bogen op een grote betrokkenheid van haar netwerk en partners en de nieuwe start symboliseert de overgang naar een actieve en toekomstbestendige organisatie die de dienstverlening flexibel en doorlopend aanpast aan de vraag van de markt en de ontwikkelingen in boekenvak en onderwijs. Kwaliteit en zichtbaarheid vormen de pijlers van de beleidsperiode 2017-2020 met als doel het vergroten van de opbrengst van het auteursbezoek voor de leesbevordering.

In 2017 stond in het teken van innovatie op het gebied van communicatie. Een vernieuwde website en het optimaliseren van nieuwsbrieven en social meda beogen een grotere zichtbaarheid van de aangesloten schrijvers, van de organisatie zelf en van kennis en ervaringen over het organiseren van schrijversbezoeken. De eind 2016 geïmplementeerde vernieuwde kantoorautomatisering werd in 2017 beproefd en verder doorontwikkeld.

Ook andere zaken vroegen in 2017 de aandacht. Allereerst het onafhankelijk onderzoek naar de opbrengsten van auteursbezoeken door onderzoeksbureau Oberon in samenwerking met Stichting Lezen. De nieuwe naam en koers leidden tot een aanpassing van de Statuten van de stichting. En de belastingdienst honoreerde het verzoek van SC de culturele ANBI-status te verkrijgen. Daarnaast was de directie van SC actief betrokken bij de totstandkoming van de Arbeidsmarktagenda van de SER en de Raad voor Cultuur.

De Schrijverscentrale bevorderde in 2017 de landelijke spreiding van verhalen en literatuur door **4717** succesvolle bemiddelingen te doen voor schrijversbezoeken door **743** auteurs.

1 POSITIE EN BELEID

Positie in het bestel en financieel kader

De Schrijverscentrale verzorgt als ondersteunende instelling de landelijke advisering en bemiddeling bij schrijversoptredens in het onderwijs, bibliotheken, boekhandels, literaire, culturele en maatschappelijke organisaties. Door het stimuleren van ontmoetingen tussen schrijvers en hun publiek worden verhalen en literatuur breed zichtbaar en toegankelijk voor een divers samengesteld publiek. Zo stimuleert SC het lezen. SC fungeert als centraal aanspreekpunt voor een breed netwerk en zet zich in voor kwaliteit en diversiteit van het aanbod aan schrijvers en soorten schrijversbezoeken. Door betaling van het honorarium voor de schrijversbezoeken voor de auteurs te garanderen draagt SC bij aan een gezond literair klimaat.

Voor de uitvoering van deze taak ontvangt De SC een door het ministerie van OCW beschikbaar gesteld budget in het kader van de Culturele Basisinfrastructuur. Voor de jaren 2017-2020 verleende het ministerie, conform het advies van de Raad voor Cultuur, subsidie aan SC op basis van haar meerjarenbeleidsplan. Deze subsidie bedroeg in 2017 € 671.941. In het verslagjaar ontving SC daarnaast bijdragen uit private en publieke fondsen voor een bedrag van € 49.750. Opgeteld bij de bemiddelingsinkomsten van € 187.912 bedraagt het totaal aan eigen inkomsten € 237.662 (26,1 %).

Beleid en doelgroep

De doelgroep van SC betreft alle (potentiele)lezers van 0-100 jaar. Via de auteursbezoeken bereikt SC jaarlijks een publiek van circa 400.000 lezers. Het werk van SC staat in dienst van de leesbevordering en het breed zichtbaar maken van literatuur. De doorlopende leeslijn is voor SC een belangrijk principe, dat tot uitdrukking komt in het blijvend stimuleren van schrijversactiviteiten voor jeugd én volwassenen in het hele land.

Schrijversbezoeken in het onderwijs brengen kinderen en jongeren, ongeacht hun leeservaring en sociaal-culturele achtergrond, in een vroeg stadium in aanraking met boeken en lezen. Hoe eerder, hoe beter, blijkt uit onderzoek. SC kiest er in haar beleid dan ook voor het merendeel van de beschikbare subsidie ten goede te laten komen aan het basisonderwijs. 35% van het totaal aantal contracten in 2017 werd bestemd voor het basisonderwijs (1657 contracten). Uitgaande van 3 tot 4 klassenbezoeken per contract, hebben 175.000 kinderen een schrijver in de klas gehad. Het beleidsvoornemen voor 2017-2020 om de vraag naar bezoeken in het voortgezet onderwijs, in het bijzonder het vmbo, actief binnen het bereik van deze doelgroep te brengen is geslaagd. Het aantal bezoeken voor voortgezet onderwijs steeg in 2016 (885 contracten) al 8% ten opzichte van 2015. In 2017 konden er 1049 bemiddelingen worden afgerond en dat is een verdere stijging van 19 %. Binnen het totaal aantal contracten is het aandeel voortgezet onderwijs 22%.

In de dagelijkse uitvoering impliceert het beleid van SC het deskundig adviseren van docenten en andere organisatoren bij de keuze van de auteur die past bij doelgroep en gewenste opzet. Daarnaast is SC betrokken bij het inhoudelijk vormgeven aan leescampagnes van partners, zoals de CPNB. SC zet zich ook actief in nieuw talent en minder bekende auteurs onder de aandacht te brengen van organisatoren. Door (externe) subsidie effectief in te zetten en relatief lage bemiddelingstarieven te hanteren, wordt het schrijversbezoek financieel aantrekkelijk gemaakt. Verder ontzorgt SC de organisatoren en auteurs door de administratieve en financiële afhandeling van de bemiddelingen op zich te nemen. Dit beleid heeft positieve effecten op de leesbevordering, de literatuureducatie, het breed zichtbaar maken van literatuur voor een divers publiek, de boekconsumptie (boekverkoop en -uitleen), talentontwikkeling en het inkomen van de auteurs.

Het implementeren van de communicatiestrategie was een belangrijk en doorlopend traject in 2017. De (online) dienstverlening werd uitgebreid: in april ging de nieuwe website met doorzoekbaar auteursaanbod online. Via op de doelgroep afgestemde nieuwsbrieven en social media werd (gedeelde) kennis en ervaring breed verspreid onder het grote netwerk aan instellingen. Vanaf 2018 staan ook nieuwsbrieven aan auteurs gepland. Initiatieven van SC om het ondernemerschap van auteurs te stimuleren staan vermeld onder het kopje cultureel ondernemerschap.

Het onderzoek in opdracht van Stichting Lezen en SC naar de bijdrage van schrijversbezoek aan de leesbevordering vond plaats in 2017. De bevindingen uit het literatuuronderzoek vormden input voor het gebruikersonderzoek dat werd uitgevoerd door het onderzoeksbureau Oberon. Het opstellen van de vragenlijsten en het uitzetten daarvan onder leerlingen, auteurs, docenten en organisatoren vond plaats in de periode april tot december. Het uitzetten van vragenlijsten kort na een auteursbezoek maakte het tot een arbeidsintensief onderzoeksproject. Beide onderzoeken worden geïntegreerd gepubliceerd in juni 2018.

In 2017 is de directeur van SC actief betrokken geweest bij de totstandkoming van de Arbeidsmarktagenda van de SER/Raad voor Cultuur. Samen met het Letterenfonds en de brancheorganisatie van auteurs, heeft SC in werkgroepen van Kunsten '92 en bijeenkomsten met leden van SER en Raad voor Cultuurhaar namens het boekenvak haar kennis en ervaring ingebracht. SC is in de enige instelling de culturele sector die, vanuit een cultureel-educatieve missie, makers en hun publiek actief samenbrengt en daarbij een vergoeding borgt voor de makers. Het succes van een bemiddelende organisatie als SC staat of valt met de bereidheid in de sector – i.c. het literaire veld- om de honoraria van makers te betalen. Door samen met het Letterenfonds de modelovereenkomsten voor literaire werk van GAU/VvL als voorwaarde te stellen voor toelating van auteurs in het SC-bestand, bevorderen en bewaken beide instellingen de professionele omgangsvormen in het literaire veld.

De verkenning naar de uitbreiding van het auteursbestand van SC met talentvolle schrijvers die geen boekuitgave hebben bij een literair uitgever is in 2017 gestart. Met organisaties met ervaring met *spoken word*-artiesten zijn aanpak, ervaringen en criteria geïnventariseerd en besproken (Fonds Podiumkunsten, Nederlands Letterenfonds, Vlaams Fonds voor de Letteren, Passionate Bulkboek en Gemeente Rotterdam). Met sleutelfiguren uit de *spoken word scene* wordt de verkenning voortgezet.

Netwerk en samenwerking

Als onafhankelijke en servicegerichte organisatie is SC een belangrijke schakel in een sector die zich kenmerkt door een hechte publiek - private samenwerking. De activiteiten van SC zijn gericht en afgestemd op de partners in het boekenvak: auteurs, uitgevers, bibliotheken, boekhandels, festivals en stichtingen voor literaire activiteiten. Andere partners waar SC al geruime tijd samen mee optrekt hebben het bevorderen van een vitale leescultuur als overkoepelend beleidsdoel, die afhankelijk van de beleidsprioriteiten- en invalshoeken van de partners nader vorm krijgt. SC geeft binnen de samenwerking haar eigen specifieke doelstellingen gestalte. De belangrijkste samenwerkingspartners zijn CPNB, Nederlands Letterenfonds, Stichting Lezen, Vlaams Fonds voor de Letteren, Taalunie, NBD-Biblion, Passionate Bulkboek. Met De Schoolschrijver is de samenwerking voor de doelgroep basisonderwijs nader verkend, o.a. de menukaart voor basisscholen met aanbod van beide organisaties.

Nagenoeg alle Nederlandse auteurs en een groot deel van de Vlaamse auteurs die in Nederland worden uitgegeven, kunnen via SC worden geboekt. Het aanbod aan schrijvers is veelzijdig en divers: schrijvers van kinder- en jeugdliteratuur (alle genres hierbinnen), romans, korte verhalen, poëzie, essayistiek en literaire non-fictie. In totaal 186 nieuwe auteurs konden in 2017 worden toegevoegd aan ons bestand. Daarmee omvat het totale auteursbestand ruim 4000 schrijvers en het aantal actieve auteurs (boek gepubliceerd in afgelopen 5 jaar) ruim 1500.

Cultureel ondernemerschap

Schrijvers - De activiteiten van SC stimuleren het cultureel ondernemerschap van schrijvers. Door het geven van lezingen promoten auteurs hun werk en verdienen daarmee (een deel van) hun inkomen uit het schrijverschap. Doordat auteurs zelf hun tarief vaststellen, kunnen zij aan prijsdifferentiatie doen en daarmee hun aantrekkelijkheid bepalen voor uitnodigingen van verschillende organisaties. SC adviseert hen daarbij. Veel auteurs hebben een website, die wordt gevonden als je er gericht naar zoekt. De nieuwe website van SC biedt actieve auteurs een podium om zich aan duizenden organisatoren van lezingen te presenteren. Organisatoren kunnen zich via beproefde zoekfuncties (o.a. thema, genre, campagne) uitgebreid oriënteren op de keuze van een schrijver. De kans om de profielen op maat te beheren en up to date te houden is door schrijvers enthousiast aangegrepen en de site biedt inmiddels profielen van meer dan 1000 auteurs. Om auteurs in staat te stellen zich goed te kunnen profileren, organiseert SC film & fotoshoot-dagen voor auteurs waar ze voor gereduceerd tarief een promotiefoto en/of -filmpje kunnen laten maken door professionals, veelal (deels) voor rekening van de uitgever.

Via bemiddeling door SC doorkruisten 743 auteurs Nederland om 4717 lezingen, projecten, interviews en signeersessies te houden. Zij verdienden in totaal € 1.985.235 aan honoraria, waarvan SC €1.846.978 rechtstreeks inde bij de organisatoren. Het verschil tussen beide bedragen is de subsidiebijdrage die SC verleende aan organisatoren. De financiële krapte bij organisatoren heeft de afgelopen jaren geleid tot stevige onderhandelingen door SC over de kosten. Om beginnende auteurs, dichters en jeugdboekenschrijvers gelijke kansen te bieden, hanteert SC een basishonorarium en subsidie. De meeste auteurs voor volwassenen hebben zich genoopt gezien om, onder de druk van de markt, hun tarieven naar beneden bij te stellen. Het gemiddelde honorarium van een auteur per lezing daalt jaarlijks licht maar onmiskenbaar. Zo bedroeg het gemiddelde honorarium in 2011 € 462, in 2014 was dat € 428 en in 2017 € 421. In 2017 is het gemiddelde licht gestegen, wat verklaard wordt door een relatief groot aantal lezingen door bestsellerauteurs met hogere honoraria.

De Schrijverscentrale – Het cultureel ondernemerschap van SC komt tot uiting in het bedrag van ruim 2 miljoen (€ 2.034796) dat - inclusief de opbrengsten uit bemiddeling – uit de markt werd gehaald in 2017 door investering van het bedrag van € 721.691 (OCW-subsidie en andere bijdragen).

2017	
Bemiddelingsinkomsten	€ 187.912
Geïnd bedrag honoraria auteurs	€ 1.846.884
Subsidie Ministerie OCW	€ 671.941
Overige sponsor/subsidiebijdragen	€ 49.750
Totaal	€ 2.756.487

SC stemt de financieringsstrategie af op de financiële armslag van de markt die SC bedient: een non-profitmarkt met beperkte middelen. Auteurs bepalen hun eigen honorarium en worden daarin geadviseerd door SC. Uiteindelijk wordt de prijs van een schrijversbezoek bepaald door vraag en aanbod. Met de schrijvers en de uitgevers denkt actief SC mee over gezamenlijke acties bij lezingentournees rondom de presentatie van nieuw werk. Op de andere onderdelen die de prijs bepalen, de bemiddelingsinkomsten en de subsidie, voert SC een prijsbeleid dat afhankelijk is van haar eigen en het door derden beschikbaar gestelde budget. De bemiddelingskosten (advies, begeleiding, administratieve en financiële afhandeling en hulp bij calamiteiten) worden voor de organiserende instellingen met opzet laag gehouden en om de zoveel jaar geïndexeerd. De drempel om SC in te schakelen is daardoor laag. Het budget van SC is samengesteld uit een financieringsmix van inkomsten uit de markt en bijdragen van private en publieke fondsen en sponsoren. Financiële bijdragen van samenwerkende partners (in totaal € 49.750), zoals het Letterenfonds, NBD Biblion en de Taalunie, maken het mogelijk incidentele kortingsacties te houden bij bepaalde campagnes of voor een specifieke doelgroep.

2 ACTIVITEITEN

De activiteiten SC omvatten het adviseren en bemiddelen voor bibliotheken, boekhandels, scholen en literaire, culturele en maatschappelijke organisaties. SC levert maatwerk op specifieke vragen van organisatoren en zorgt voor de juiste auteur op de juiste plek. Naast een persoonlijk advies kunnen organisatoren zich vanaf voorjaar 2017 uitgebreid oriënteren op het schrijversaanbod via de website. SC nam deel aan diverse campagnes en verbond daaraan, vaak met financiële bijdragen van derden, kortingsacties gericht op het stimuleren van de vraag naar schrijversbezoeken. De auteursactiviteiten waarvoor werd bemiddeld, kenden een grote variatie. Ze vonden gespreid over het hele land plaats,

zowel binnen als buiten het onderwijs en voor alle leeftijden. Voor details, zie het Prestatieverslag.

Een groot deel van de bemiddelingen van SC in 2017 vloeide voort uit jaarlijks terugkomende campagnes of projecten van organisaties met een leesbevorderingsmissie. Campagnes bieden goede aanknopingspunten om effectief samen te werken en een breed scala aan auteurs en hun werk onder de aandacht te brengen van een divers lezerspubliek.

Campagnes/projecten waar SC bij betrokken was:

Poëzieweek	Boekenweek	Vice Versa
Nationale Voorleesdagen	Nederlandse Kinderjury	Literatour
Spannende Boekenweken	Tel mee met Taal	Maand van de Geschiedenis
Dag van de Literatuur	Jonge Jury	Vertalersgelukstournee
Pabo Voorleesdagen	Maand van de Filosofie	Nederland Leest
Stap op de Rode Loper	Kinderboekenweek	Dichter des Vaderlands
Kinderboekenambassadeur	Denker des Vaderlands	Er was eens

CPNB - Met de CPNB deelt SC de doelstellingen: aandacht creëren voor het boek en het lezen. Het structureel directieoverleg met de CPNB werd ook in 2017 voortgezet om beleidsdoelen, inhoud en uitvoering te evalueren en nieuwe aandachtspunten te formuleren voor toekomstige campagnes. De afgelopen Kinderboekenweek met thema Griezelen was buitengewoon succesvol. Een recordaantal van 690 schrijversbezoeken vond plaats op scholen, bibliotheken en boekhandels door 173 verschillende schrijvers. Ter vergelijking: in 2016 waren dat er 650 door 160 schrijvers en in 2015 gingen 148 auteurs 631 keer op pad. In totaal 65.000 kinderen hadden het geluk in de klas of in bibliotheek een schrijver te ontmoeten tijdens de 10 dagen Kinderboekenweek. Grootste uitdaging vormde de landelijke staking van de basisscholen op 5 oktober. Met veel kunst en vliegwerk is het naar tevredenheid van alle partijen uiteindelijk gelukt om de 94 afspraken vlak voor de start van de campagne te verplaatsten. In de Boekenweek met thema Verboden Vruchten heeft SC, naast het regelen van 390 auteursbezoeken, de tournees verzorgd van Herman Koch, de schrijver van het Boekenweekgeschenk en Conny Palmen, die het essay schreef. SC nam als elk jaar de begeleiding op zich van een van de auteurs, dit jaar Connie Palmen. Tijdens de Boekenweektournee waarin 26 boekhandels en bibliotheken werden bezocht in Nederland en Vlaanderen legden zij 7515 km af.. Onderdeel van de Boekenweek is de Vice Versa-campagne die de Vlaams-Nederlandse literaire uitwisseling beoogt te stimuleren. Nederlandse auteurs worden uitgenodigd in Vlaanderen en vice versa. Samenwerkingspartners zijn de Taalunie, CPNB, Boek.be en het Vlaams Fonds voor de Letteren. In 2017 hebben SC en het Vlaams Fonds voor de Letteren regelmatig overlegd. Het Fonds en SC wijzen geregeld verzoeken over en weer aan elkaar door en ontwikkelingen bij beide organisaties vragen om flexibele aanpassing van afspraken. Literatour, de 'Boekenweek voor Jongeren' wordt door de CPNB, Stichting Lezen en SC gezamenlijk georganiseerd, elk vanuit hun eigen kracht en expertise. CPNB coördineert de campagne en doet de promotie, Stichting Lezen is fondsenwerver en SC was verantwoordelijk voor de schrijverstournee van 25 schrijvers langs 100 middelbare scholen. Ook organiseerde SC de Startbijeenkomst Literatour waar de auteurs en genodigde docenten kennis en ervaringen konden uitwisselen. De selectie van de auteurs is een gevarieerde mix passend bij leeftijd

en onderwijsniveau van de leerlingen. De tournee staat open voor vmbo, havo en vwo vanaf klas 3. Een derde van het aantal schrijversbezoeken vond plaats op een vmbo-school. Andere CPNB-campagnes waar SC tournees van geschenkschrijvers en andere schrijvers regelt zijn: Nederland Leest, Spannende Boekenweken, Maand van de Filosofie, Maand van de Geschiedenis.

Nederlandse Letterenfonds - Samenwerking met het NLF richt zich op de bevordering van de (zichtbaarheid) van de literatuur. De gezamenlijke actie met het Nederlands Letterenfonds rond dichters in de Poëzieweek beoogt een breed publiek in contact te brengen met poëzie en de belangstelling voor het genre te vergroten. De *Boek een Dichter*-actie bereikte in 2017 een recordaantal optredens van dichters. Er zijn, verspreid over Nederland, in totaal 133 optredens geboekt van 54 dichters. Bijna een derde van deze optredens vond plaats op (middelbare) scholen. De *Boek een Dichter*-actie maakt deel uit van een bredere samenwerking -de Poëzietafel van 12- onder coördinatie van de CPNB. Dankzij de subsidie van het NLF en een extra subsidie van SC op het honorarium van de vertaler, konden leesclubs voor een relatief laag bedrag de vertaler uitnodigen in het kader van twee projecten: de Vertalersgelukstournee en Schwob. Daarnaast was SC inhoudelijk betrokken bij de Poezie-app voor jeugd, die geproduceerd wordt door Studio Louter en gefinancierd door het NLF.

Stichting Lezen - Met Stichting Lezen heeft SC als leesbevorderaar veel raakvlakken. In het kader van de (voor)leescampagnes van Stichting Lezen worden via SC schrijvers uitgenodigd op scholen, bibliotheken en boekwinkels: Nationale Voorleesdagen, Nederlandse Kinderjury, Jonge Jury, Pabo-voorleeswedstrijd en de Kinderboekenambassadeur. Daarnaast is intensief samengewerkt bij het inhoudelijk meedenken en in de praktische uitvoering van het eerdergenoemde onderzoek naar de opbrengst van auteursbezoeken.

Passionate Bulkboek - In maart 2017 vond de 15e editie plaats van de Dag van het Literatuur in de Doelen te Rotterdam. De Dag is een groots eendaags festival voor 2000 leerlingen van het voortgezet onderwijs met als thema leesplezier en leesmotivatie. Het festival wordt eens in de twee jaar georganiseerd door Passionate Bulkboek, waarbij SC de schrijversoptredens verzorgt. Aan de leesprogramma's van Passionate Bulkboek (bijv. Er was eens) zijn een relatief groot aantal auteursbezoeken gekoppeld die worden geregeld door SC.

3 PRESTATIES

Productiviteit in contracten
Het verloop van het aantal contracten schommelt door de jaren heen.

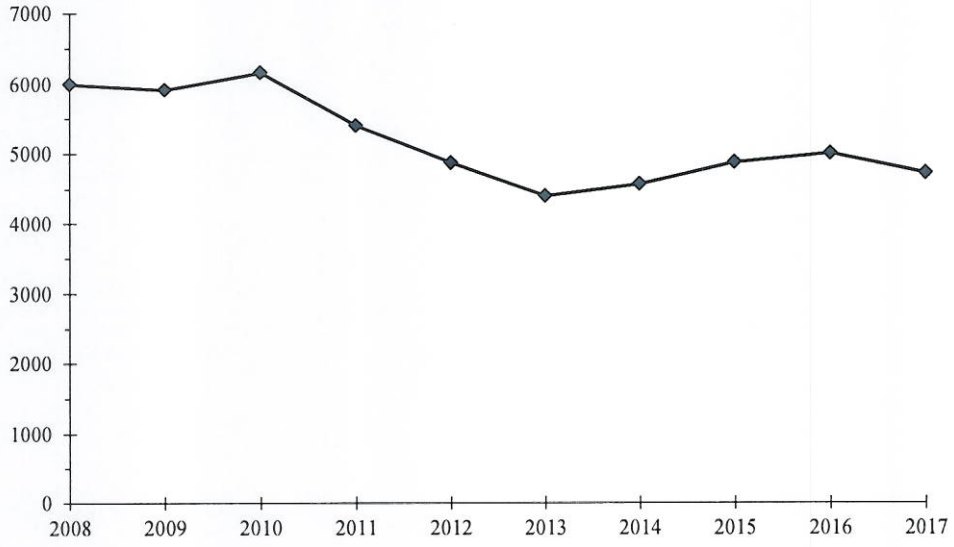

SC kwantificeert haar activiteiten in contracten met de organisatoren van auteursbezoeken. In een contract komen op concrete wijze de advisering (op tal van terreinen) en de bemiddeling samen in een afspraak over zowel inhoud en vorm van de auteursactiviteit als de praktische zaken, zoals de financiële vergoeding. Het aantal contracten is een weerslag van het resultaat van het werk van SC.. In 2017 werden **4717** bemiddelingscontracten voor literaire activiteiten gesloten. Dat is een daling van 3 % ten opzichte van 2016 (4992 contracten).

Uit de cijfers (onder) blijkt dat de terugloop wordt veroorzaakt door de daling van de vraag vanuit de boekhandel en met name de bibliotheken. Oorzaken voor deze terugloop zijn enerzijds de forse daling van de NBD Biblion-bijdrage, waardoor SC het schrijversbezoek voor een minder voordelige prijs kan aanbieden aan de boekhandel en bibliotheek. NBD-Biblion bouwde haar reguliere bijdrage aan SC van € 200.000 in 2016 af naar € 15.000 in 2017. Mogelijk nog groter is de invloed van de Bibliotheekwet bij bibliotheken, die prioriteit leggen bij hun maatschappelijke functie ten koste van de leesbevordering door middel van (school)bezoeken voor jeugd : van 1142 in 2016 naar 981 in 2017. De verminderde vraag werd al zichtbaar in 2016, maar in 2017 was dat sterk voelbaar. Deze ontwikkeling zet zich door in 2018. Binnen veel bibliotheken was een reorganisatie gaande, en diverse vaste contactpersonen van SC werden wegbezuinigd of kregen een andere functie. Ondanks de lichte stijging van de boekverkoop in 2017, constateert SC een krimp in de boekenmarkt, zowel bij boekhandels als uitgevers. Het gat dat valt voor de leesbevordering van jeugd (schoolbezoek door schrijvers) wordt deels opgevangen door boekhandels, die vaker actief samenwerken met scholen. Ook stijgt het aantal directe verzoeken voor schrijvers van scholen, zie de cijfers hieronder. De krimp in de boekenmarkt treft vooral auteurs van volwassenliteratuur.

	2015	2016	2017
Totaal aantal contracten (organisaties)	**4867**	**4993**	**4717**
Totaal aantal contracten bibliotheken	***1913***	***1841***	***1593***
Waarvan voor jeugd	1143	1142	981
Waarvan voor volwasssenen	770	699	612
Totaal aantal contracten boekwinkels	***614***	***534***	***431***
Waarvan voor jeugd	157	139	176
Waarvan voor volwassenen	457	395	255
Totaal aantal contracten scholen	***1131***	***1272***	***1362***
Waarvan voor jeugd	966	1047	1204
Waarvan voor volwassenen	165	225	158
Totaal aantal contracten overige organisaties	***1209***	***1346***	***1331***
voor jeugd + volwassenen	1209	1346	1331

Geografische spreiding

Naast de hoeveelheid contracten staat ook landelijke spreiding van de auteursbezoeken hoog in het vaandel. Onderstaand schema laat zien dat alle provincies frequent bezocht worden door schrijvers. Een toename van de activiteiten ten opzichte van 2016 tekent zich voornamelijk af buiten de randstad: in Friesland, Limburg, Zeeland, Flevoland en Noord-Brabant. Een substantiële daling is te zien in

Noord-Holland, Zuid-Holland en Gelderland. Deze daling is vooral het gevolg van verminderde vraag naar auteurslezingen van bibliotheken, als gevolg van bezuinigingen en de beleidskeuze om maatschappelijke activiteiten prioriteit te geven.

Provincie	Aantal 2017	Aantal 2016
Drenthe	194	205
Flevoland	117	86
Friesland	199	172
Gelderland	463	545
Groningen	205	230
Limburg	177	160
Noord-Brabant	608	595
Noord-Holland	859	934
Overijssel	330	373
Utrecht	457	467
Zeeland	113	79
Zuid-Holland	952	1097
Buiten Nederland	43	49
	4717	**4992**

Spreiding over doelgroepen

Het prestatieverslag toont de door SC bemiddelde auteursactiviteiten gespreid over doelgroepen, leeftijdsgroepen en schooltypen. Meer specifiekere bereikcijfers uitgesplitst naar leerjaar of groep kunnen helaas nog niet getoond worden. Eind 2016 werd de nieuwe kantoorautomatisering ingevoerd. Tegen die tijd waren al een kwart van de lezingen die gepland stonden voor 2017 in het oude systeem ingevoerd, waarin een dergelijk verfijnd onderscheid niet gemaakt kon worden.
Als toelichting bij het prestatieverslag dient nog te worden opgemerkt dat bij activiteiten in het onderwijs gebruikelijk meerdere auteursbezoeken plaats vinden per contract. In het basisonderwijs zijn dat drie of vier klassenbezoeken (van 30 leerlingen) per contract. In voortgezet onderwijs gaat het meestal om twee of drie bezoeken aan grotere groepen van circa 60 leerlingen. Gemeten in aparte schoolbezoeken per groep of klas bemiddelde SC bij ruim 10.000 schoolbezoeken in basis- en middelbaar onderwijs. Het aantal contracten PO is inclusief wat voor voorschoolse activiteiten geboekt is (27 in 2017).

Diversiteit in aanbod auteurs

Om de diversiteit van (nieuw) literatuuraanbod onder de aandacht te kunnen brengen van het lezerspubliek betrekt SC een brede en diverse groep auteurs bij de activiteiten. Het totaal aantal auteurs dat via Sc op pad ging in 2017 bedroeg 743 (2016: 751). Daarvan waren 482 auteurs voor volwassenen en 261 jeugdboekenauteurs. Waar voorheen schrijvers een duidelijke keuze maakten voor het schrijven van kinder- en jeugdboeken of boeken voor volwassenen, schrijven tegenwoordig een groeiend aantal auteurs zowel boeken voor volwassenen als voor jeugd en levert het Young Adult-genre grensgevallen op. In die gevallen is gekozen voor het type doelgroep waarvoor de auteurs de meeste lezingen geven. De onderverdeling als opgenomen in het Prestatieverslag naar *'soort' auteur* (schrijvend voor jeugd of een volwassen publiek) is gebaseerd op doelgroep per contract.

4 FINANCIEEL

Financieel kader

Het ministerie van OCW verleende voor de periode 2017-2020 subsidie aan SC voor de uitvoering van haar Activiteitenplan 2017-2020. In 2017 bedroeg het subsidiebedrag € 671.941. In het verslagjaar werd tevens een totaalbedrag van € 49.750 van private en publieke fondsen/instellingen ontvangen, die werden ingezet om voor organisatoren het schrijversbezoek financieel aantrekkelijker te maken. NBD Biblion bouwde haar reguliere bijdrage aan SC van € 200.000 verder af van € 99.545 in 2016 naar € 15.000 in 2017. In 2017 is dit bedrag ingezet als vroegboek-korting voor schrijversbezoeken in de Kinderboekenweek ten behoeve van bibliotheken en boekhandels. Namens het Nederlands Letterenfonds mocht SC en bedrag van € 13.540 inzetten ten behoeve van voordrachten van dichters in de Poëzieweek en het auteursbezoek in de Schwob en de Vertalersgelukstournee. De bijdrage van CPNB in het kader van Literatour en de Prentenboektournee bedroeg € 18.460. Voor Vice Versa stelde de Nederlandse Taalunie een bijdrage beschikbaar van € 2.750. Uit het door CJP beschikbaar gesteld overzicht 2017 blijkt dat door middelbare scholen bij SC een bedrag van € 98.194 met de Cultuurkaart is afgerekend.

exploitatieresultaat

Ondanks het negatieve exploitatieresultaat van € 129.816 kon SC het boekjaar afsluiten met een positief resultaat van € 430, dankzij de inzet van het bestemmingsfonds OCW 2013-2016, die - conform de brief van 30 augustus 2017 - in de balans mocht worden opgenomen, alsmede door de inzet van de bestemmingsreserve automatisering.
Uit het bestemmingsfonds OCW 2013-2016 (€ 286.181) is een bedrag van € 88.293 aangewend voor:

- de investering in een moderne website (€ 36.200) die SC onder meer in staat stelt meer service te bieden aan haar klanten en auteurs middels doorzoekbaar auteursaanbod en digitaal aanvragen;
- de kosten (12.093) van het lanceringsfeest van de nieuwe naam, koers en website;
- € 40.000 is ingezet als de aanvullende subsidiebijdrage op de honoraria van auteurs op schrijversbezoeken aan basisscholen. De middelen van SC zijn ontoereikend voor de benodigde aanvullende subsidiebudget voor scholen.

De bestemmingsreserve automatisering is vanaf 2016 in de balans opgenomen en met instemming van het ministerie besteed aan de afschrijving van de noodzakelijke investeringen in moderne kantoorautomatisering (brief 30 augustus 2017). In 2017 is van deze bestemmingsreserve (€ 104.883) een bedrag van € 41.953 aan afschrijvingskosten ten laste gebracht.

financiële positie van SC

De algemene reserve is door de verdeling van het resultaat minimaal verhoogd van € 359.732 naar € 359.844. De liquiditeit kon worden verhoogd van € 450.765 naar € 505.427. Dit wordt verklaard door de invoering van de nieuwe kantooradministratie waarin het proces van herinneren en aanmanen volledig is geautomatiseerd.

Jaarlijks terugkerende baten (zie p.5 Jaarrekening) zijn de OCW-subsidie tot 2020 (€ 671.941). Baten in de vorm van honoraria van auteurs (€ 1.846.884 in 2017) en de bemiddelingsinkomsten (€ 187.912 in 2017) komen ook jaarlijks terug, waarbij de afwijking ten opzicht van het jaar daarvoor jaarlijks jaren schommelt tussen 3 en 7%. Baten die meerjarig zijn toegezegd maar elk jaar bevestigd dienen te worden ook voor wat betreft de hoogte van het bedrag zijn de subsidies van het Letterenfonds. De baten van de CPNB en de Taalunie zijn in beginsel eenmalig en campagne-gebonden; in de praktijk worden campagnes een aantal jaar achter elkaar gehouden mits er voldoende middelen zijn.

Begroting 2018

Begroting 2018		
Baten		
	Directe opbrengsten	2.046.000
	Subsidies en bijdragen	700.000
Som der baten		**2.746.000**
Lasten		
	Personeelslasten	578.000
	Materiele lasten	1.992.000
	Overige bedrijfslasten	196.000
	Bestede kosten bestemmings-fonds 2013-2016	60.000
	Bestede kosten bestemmings-reserve automatisering	42.000
Som der lasten		**2.868.000**
Exploitatieresultaat		- 122.000
	Vrijval bestemmingsfonds 2013-2016	60.000
	Vrijval bestemmingsreserve automatisering	42.000
Exploitatieresultaat na dotatie bestemmingsfonds		**-20.000**

Risico's en onzekerheden en Strategie bij tegenvallende inkomsten

SC heeft een structureel exploitatietekort van gemiddeld € 90.000. Door de opgebouwde reserve aan te spreken, zijn de tekorten onder controle gehouden. In 2018 bestaat de reserve uit het bestemmingsfonds OCW 2013-2016 (179.888), de bestemmingsreserve automatisering (€ 62.930) en de algemene reserve van € 359.732. De lange termijn afspraak met de NBD-Biblion om via SC bemiddelde lezingen voor bibliotheken en boekhandels te sponsoren komt vanaf 2018 te vervallen. Gezien de huidige krimp in het boekenvak, de keuzes van bibliotheken om de focus op leesbevordering deels te verschuiven naar maatschappelijke activiteiten en door het wegvallen van de NBD-subsidie, die inspeelt op deze trend, zal de vraag naar lezingen naar verwachting gestaag afnemen. Dat impliceert een lager bedrag aan bemiddelingskosten. Voor de doorontwikkeling van kantoorautomatisering en website is bij de subsidieverlening in 2017 geen extra middelen toegekend, noch voor de uitvoering van de verdere beleidsvoornemens. Ondersteuning van personeel, in de vorm van extra werkuren, scholing en ontwikkeling kan niet worden bekostigd vanuit het reguliere budget. Doordat SC een gesubsidieerde stichting is, kan zij niet buiten de non-profitsector treden met haar laaggeprijsde diensten vanwege oneerlijke concurrentie.

Het bestuur hecht aan het beleid van doorberekening aan de markt uit het oogpunt van duurzaamheid. Het bestuur heeft in 2017 financiële maatregelen onderzocht om het exploitatietekort te dichten. Besloten is het subsidiebeleid ten behoeve van schrijversbezoeken op scholen in 2018 noodgedwongen licht aan te past door halvering van de gebruikelijke vergoeding van het 'grote groepentarief'. Daarnaast wordt de vaste koppeling van subsidie (€ 75) aan het minimumtarief losgelaten, aangezien tegenwoordig steeds vaker bekendere auteurs (tijdelijk) gebruik maken van het minimumtarief. Deze ingreep doet recht aan het beleid van SC om deze subsidie te bestemmen voor talentvolle, beginnende (talentontwikkeling) auteurs. De bemiddelingskosten zijn in januari 2018 licht verhoogd. In 2018 zal

onderzocht worden of het haalbaar en financieel wenselijk is om SC uit te breiden met een commerciële stichting die de vraag vanuit het bedrijfsleven naar auteurslezingen bedient. Daarnaast blijft SC zich actief inzetten om voor onderdelen van haar beleid gelden te werven bij fondsen, goede doelen en sponsoren. Met uitgevers wordt onderzocht op welke wijze deze een bijdrage in de kosten kunnen leveren, waarover eind 2018 uitgebreider wordt gerapporteerd. Innovaties op het gebied van communicatie en marketing leiden tot een grotere zichtbaarheid van de organisatie. SC zal haar marketingstrategie in de komende jaren uitbreiden naar het stimuleren van lezingen voor hoger onderwijs, culturele en maatschappelijke organisaties.

6 ORGANISATIE

SC is een wendbare organisatie samengesteld uit een directeur, een administrateur, een team van bemiddelaars Jeugdliteratuur en Volwassenenliteratuur en een communicatiemedewerker. De cultuuromslag als gevolg van innovatie van de interne organisatie en de communicatie vroegen in 2017 grote inzet van het gehele team. De moderne kantoorautomatisering met gestroomlijnde maar ook uitgebreidere gegevensinvoer vergde gewenning. Ook het begeleiden van auteurs (invullen profielen) en organisatoren (digitaal aanvragen) bij het gebruik van de nieuwe website vroeg de nodige aandacht. De combinatie van de kerntaak 'adviseren en bemiddelen' met de uitbreiding van communicatie- en beleidstaken biedt ontwikkelingskansen voor medewerkers. Dat wordt positief ervaren, maar zonder een toereikend budget voor benodigde extra werkuren of scholing, levert het een verhoging op van de werkdruk.

Milenka Looman is in het voorjaar tijdelijk aangetrokken voor een project in het kader van de Kinderboekenweek. Bij de afdeling Jeugd is per 1 april Kim Kleine tijdelijk aangetrokken om het team Bemiddeling Jeugdliteratuur te versterken. Twee studenten hebben stage gelopen bij SC en ontvingen daarvoor een stagevergoeding. De personele bezetting in 2017 bestond uit 6,03 fte vaste medewerkers en 2,68 fte tijdelijke werknemers en stagiaires.

Code Cultural Governance

SC onderschrijft de uitgangspunten van de Governance Code Cultuur en ziet toe op naleving daarvan. SC heeft een onbezoldigd bestuur. De leden van het bestuur zijn afkomstig uit voor de stichting relevante sectoren. In het bestuur hebben twee actieve schrijvers zitting, een auteur van literatuur voor volwassen en een auteur van jeugdliteratuur. Daarnaast heeft een bestuurslid een financiële achtergrond en zijn twee bestuursleden werkzaam in het boekenvak of onderwijs.

De directeur heeft de dagelijkse leiding over het bureau, adviseert het bestuur over het te voeren beleid en is belast met de beleidsuitvoering. Het bestuur bepaalt de grote lijnen van het beleid, toetst de uitvoering door de directie en is verantwoordelijk voor het functioneren van de stichting, zoals vastgelegd in de statuten. Binnen het bestuur beheert elk bestuurslid een portefeuille die aansluit bij zijn/haar expertise, ervaring en belangstelling. Op deze wijze worden binnen een heldere structuur korte lijnen gecreëerd tussen bestuur en directie, opdat de kennis in het bestuur optimaal wordt benut voor de organisatie. Het bestuur stelt een accountant aan voor een onafhankelijke financiële controle.

Het bestuur vergaderde vier maal in 2017. Tussentijds vond regelmatig afstemming plaats tussen directie, voorzitter en/of penningmeester over beleidszaken en financiën. Met de overige bestuursleden had de directeur regelmatig overleg over kwesties die verband hielden met de respectievelijke portefeuilles van de bestuursleden. Over 2017 is in totaal een bedrag van € 1756 aan vacatiegelden, inclusief reiskosten, aan het bestuur uitgekeerd.

Het bestuur bestond ultimo 2017 uit:

Naam	Functie	Statutaire sector	Aantreden of herbenoeming
Nelleke Noordervliet	Voorzitter	Schrijver volwassenen	29-09-2015
Joke de Witte	Penningmeester	financiële expertise	10-12-2014
Jan Paul Schutten	Lid	Schrijver jeugd	23-06-2016
Reintje Gianotten	Lid	Vrij	01-12-2017
Miranda Rood	Lid	Vrij	18-06-2015

Nevenfuncties bestuur en directie

Nelleke Noordervliet Raad van Commissarissen Vereniging Hendrik de Keyser Bestuur Vrienden van Writers Unlimited Voorzitter Jury Dutihlprijs	**Reintje Gianotten** Adviseur Projecten bij Letterenfonds Bestuur Schrijversvakschool - penningmeester Bestuur Clusiusstichting Bestuur Stichting Digitale Werken
Miranda Rood Communicatieadviseur bij Tabor College Hoorn	**Anne Zeegers (directie)** Lid Commissie Inspraak Gemeente Haarlem

De overige bestuursleden hebben geen nevenfuncties.

WNT-verantwoording 2017

De verantwoording is opgesteld conform de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking

bedragen x € 1	Anne Zeegers
Functiegegevens	directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01/01 – 31/12
Deeltijdfactor in fte	1,0
Gewezen topfunctionaris?	Nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	Nee
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	87.104
Beloningen betaalbaar op termijn	11.114
Subtotaal	*98.218*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	181.000
Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.
Totale bezoldiging	**98.218**
Gegevens 2016	
Aanvang en einde functievervulling in 2016	01/01 – 31/12
Deeltijdfactor 2016 in fte	1,0
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	84.230
Beloningen betaalbaar op termijn	10.641
Totale bezoldiging 2016	**88.538**

Gewezen topfunctionaris met dienstbetrekking

bedragen x € 1	Jasper van Merwijk
Functiegegevens	Adviseur en bemiddelaar
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01/01 – 31/12
Deeltijdfactor in fte	1,0
Gewezen topfunctionaris?	ja
(Fictieve) dienstbetrekking?	nee
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	52.902
Beloningen betaalbaar op termijn	6.224
Subtotaal	*59.126*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	181.000
Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.
Totale bezoldiging	**59.126**
Gegevens 2016	
Aanvang en einde functievervulling in 2016	01/01 – 31/12
Deeltijdfactor 2016 in fte	1,0
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	52.481
Beloningen betaalbaar op termijn	6.414
Totale bezoldiging 2016	**58.895**

De cijfers voor 2016 zijn vorig jaar abusievelijk niet in de WNT verantwoording opgenomen. Er is geen sprake geweest van een onverschuldigde betaling.

1d. Topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.700 of minder

NAAM TOPFUNCTIONARIS	FUNCTIE
Nelleke Noordervliet	voorzitter
Joke de Witte	penningmeester
Reintje Gianotten	bestuurslid
Miranda Rood	bestuurslid
Jan Paul Schutten	bestuurslid

Geen van de hierboven vermelde topfunctionaris(sen) noch overige functionaris(sen) heeft in 2017 (of 2016) een bezoldiging boven het toepasselijke WNT-maximum ontvangen. Er zijn in 2017 geen ontslaguitkeringen aan (overige) functionarissen betaald.

Amsterdam, 26 maart 2018

Namens het bestuur van Stichting De Schrijverscentrale,

Nelleke Noordervliet, voorzitter

J. de Witte, penningmeester

PRESTATIEVERSLAG 2017

	Boekjaar Aantal	2016 Aantal
Aantal contracten PO	1657	1663
Aantal contracten VMBO	432	295
Aantal contracten Havo/VWO	617	590
Aantal contracten MBO	38	
Aantal contracten HBO/WO	105	141
Aantal contracten volwassenen algemeen	1868	2222
Aantal contracten combinatie jeugd/volwassenen*	0	82
Totaal aantal contracten	**4717**	**4993**
Aantal bemiddelde auteurs voor volwassen	482	477
Aantal bemiddelde auteurs voor kinderen/jeugd	261	274
Totaal aantal bemiddelde auteurs	**743**	**751**

Basisonderwijs: 35% van het totaal aantal contracten
Voortgezet onderwijs: 22% van het aantal contracten

aantal contracten voor:	2017	2016
kinder- en jeugdboekenauteurs	2639	2627
auteurs voor volwassenen	2078	2362

www.deschrijverscentrale.nl/www.sss.nl	2017	2016
Aantal bezoeken website	62831	66637
Aantal unieke bezoekers	36214	50397